

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl —cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienn
cam 150 cuvinte 3 fl ; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Ambitiunea preotiésca.

Intre multe bunuri, dupa cari se lupta omulu in acésta viétia, se numera cu dreptu cuvèntu la unu locu de frunte si trecerea, vadi'a, de carea se bucura cineva in societate, — pentru ca trecerea si numele bunu constituiesce unu insemnatu capitalu pentru omulu, carele-lu posede.

In fiecare clasa sociala se gasesce câte o seama de ómeni, cari se distingu intre semenii lor, si au o anumita trecere in faci'a lumii. Acesti ómeni se ridica la trecerea si vadi'a, de carea vorbim, seau prin serviciile bune, pre cari le facu societátii, seau prin vre o fapta extraordinaria, seau dóra se póte întemplá, cá se-se ridice prin ceea ce numesce lumea : unu norocu deosebitu. Cand privim inse la timpulu cât tiène unulu, seau altulu din aceste soiuri de trecere, esperienti'a ne aréta si aici validitandu-se principiulu, ca ceea ce ajunge omulu repede, seau prin întemplari norocóse, seau pre càl pensie, nu tiène multu, si precum in tóte cele ce vedem petrecèndu-se in acésta lume, numai ceea ce se ajunge pre cale drépta are sianse de o durata : tocma asia este si cu trecerea, — numai acea trecere remane, carea si-o cascadega omulu prin virtute.

Preotulu chiar prin positiunea, pre carea o ocupa in societate, cá se póta servi cu succesu missiunei sale, are lipsa neaperat de multa trecere in faci'a credintiosilor sei, cât si in genere in faci'a lumii. Acésta trecere pana la unu anumitu punctu i-o da insasi positiunea, pre carea o ocupa. Langa acésta trecere, pre carea i-o da preotului oficiulu si positiunea oficiala, trebuie se-se mai adaoge si trecerea, pre carea si-o cascadega preotulu prin bunele servitii, pre cari le prestéza poporulu pastoritu de densulu. Si numai trecerea cascadegata prin acestu din urma modu, prin servitii bune, prin meritu si virtute, constituiesce unu bunu personalu alu preotulu.

Tendenti'a de a-si eluptá acésta trecere este neaperatu o tendentia generala a fiecarui preotu, si deosebirea in ceea ce privesce acésta tendentia a

preotulu si a ómenilor de alte clase sociale, este, ca preotulu tiéntesce dupa acésta trecere mai multu in interesulu positiunei si missiunei sale, decât in interesulu trecerii sale personale. Preotulu lupta dupa acésta trecere, pentru cá cu atât mai vértos se póta promová si inaintá interesele poporulu si pentru cá cu atât mai vértos se póta conclucrá la întarirea bisericei sale, cá adinióra si in totu timpulu se póta dá seama in deplina consciintia lui Ddiu si bisericei Lui celei vecinice, ca a folosit bine darulu preotiei, de carele s'a invrednicit prin punerea manilor Archie-reului seu. Preotulu si in punctulu acest'a traiesce si lucréza numai pentru poporu si pentru missiunea sa ; ér mijloculu, carele lu-indémna a sevèrsi fapte prin cari se-si elupte trecere si vadia in lume, este : placerea si satisfactiunea interna, ca dènsulu a fost distinsu de Domnulu si de sant'a lui biserica de a fi in mijloculu poporulu organulu vediutu, prin carele se sustiène si activéza in lume vecinic'a petrecere si indurare a Mantuitoriului Christos asupra ómenimei, — seau ceea ce numim ambitiunea preotiésca. Privita din acestu punctu de vedere ambitiunea preatiésca, ea este unu stimulu si o putere viia si activa, carea indreptéza, si povetuiiesce pre preotu pre calea, carea conduce cu sigurantia la idealulu cuprinsu in cuvintele Mantuitoriului : „Celu ce vrea se fia mai mare intre voi, trebuie se fia tuturor sluga.“

Ambitiunea, de carea vorbim, privita din punctulu de vedere alu „lumii,“ are multi dusimani. Celu dántaiu si celu mai mare dintre acesti dusimani este, ca „lumea“ nu este totdeun'a dispusa a recunósce si aprecia faptele ómenilor de valóre ; si in specialu preotulu, este adesea espusu a stá facia cu acestu dusimanu. Si daca privesce preotulu din punctulu de vedere alu „lumii“ viétia si faptele sale, — atunci este naturalu, ca stand in faci'a acestui dusimanu se póte se-se descurajeze, si se-se retraga. Daca privim inse lucrulu din punctulu de vedere alu darulu si missiunei preotiesci, atunci situatiunea se schimba

Cestiuni scolare.

Scól'a civila publica de fete cu internatu a asociatiunii transilvane in Sibiu.

P. T. parintiloru, cari doresc a-si adaposti ficele intr'unu institutu de crestere, se recomanda scól'a civila de fete cu internat a Asociatiunii transilvane, investita acum si cu dreptulu de publicitate.

Pe langa invetiamentulu prescriu, care se prevede cu tóte inrigirea, si pe langa o crestere acomodata firei si exigentilor poporului románu, scóla asociatiunii cultiva in deosebi limbile patriei (pe langa limb'a romana, limba maghiara si cea germana) si limb'a franceza, dand elevelor ocaziunea si putinti'a de a-se deprinde si in vorbirea corecta a acelora. Pe langa cele mai corespunditoare intocmiri interne reclamate de lege, la scól'a Asociatiunii va functiona, in conformitate cu conclusulu On. Comitetu dato 9 Iulie a. c., in anulu viitoru scolaricu 1892/93 si cursulu complementaru prevediutu in §. 6, din „statutul de organizare“ alu scólei. Scopulu urmaritu in cursulu complementaru e cu deseversire practicu. Pe langa introducerea in literatura si in istoria literaturii limbiloru patriei si a limbei franceze, pe langa aprofundarea istoriei universale pe bas'a cunoscintelor deja castigate, in fine, pe langa deprinderea cu staruintia a lucrului de mana femeesc, in specialu a croierei si a pregatirei vestmintelor trebuincioase si a desemnului corespunditoru, elevele acestui cursu vor fi cu inrigire introduse in practica economiei de casa, avend fie-care, pe rând a purta in câte o septemana, pe langa conducere si supraveghiere, intrég'a economia a internatului. In cursulu complementaru se primesce, pe langa acelasi didactru de fl 2 la luna, ca si in cursurile ordinare, eleve, cari au absolvat cele 4 cursuri ale scólei civile; primirea se póte face inse si pe bas'a unui examenu.

Primirea in cursurile scólei Asociatiunii si in internatu se face in cele dintai 3 zile ale lunei Septemvrie stilu nou a. c. Prelegerile se vor incepe nesmintit in 4 Septemvre a. c.

Pentru a ne scii orienta si a puté luá la timpu tóte dispositiunile de lipsa, p. t. parintii, cari doresc a-si dá fetitiile in institutul nostru, sunt rugati a-se insinua de timpuriu. Insinuarile se-se faca la „directiunea scólei civile de fete cu internat in Sibiu.“

Conditiiunile de primire

in scól'a publica si in internatulu sustienutu de Asociatiunea transilvana in Sibiu suntu urmatórele:

Pentru primirea in scól'a civila se cere atestat despre absolvarea claselor scólei elementare, sau atestat despre clas'a corespunditoare premergatóre dela o alta scóla de categoria scólei civile. In lips'a unui astfelu de atestatu primirea se face pe bas'a unui examenu de primire.

Didactrulu e fixat cu 2 fl. v. a. pe luna, si pentru elevele, ce intra pentru prima data in acésta scóla, o taxa de inmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursulu complementaru, prevediutu in §. 6. din statutu, didactrulu este de 2 fl. pe luna, si la prim'a inseriere tax'a amintita de inmatriculare.

Elevele, cari voiesc se fie primite in internatu, fie eleve ale scólei civile, sau ale scólei elementare a reuniunei femeiloru, au se se inscintieze de timpuriu, in tot casulu inainte de inceperea anului scolaricu, prin parinti s'au tutori la directiunea scólei, pentru a se puté face dispositiunile necesare. Tax'a internatului e de 200 fl. v. a. pe anu, platiti inainte in doue sau celu multu 4 rate.*). Cartile trebuincioase, materialulu de scrisu, de desemnu, de lucru de mana, se intielege, nu sunt cuprinse in taxa amintita, ci cheltuelile reclamate in aceasta privinti'a se pórtá de parinti, intocmai precum tot de densii se pórtá cheltuelile pentru imbracaminte si incaltiaminte, pentru instructiune la music'a instrumentala si in limb'a franceza.

Taxele pentru instructiunea in piano sunt de 2 categorii:

a) daca o eleva voesce se iea órele singura, se computa la 2 óre pe septemana tax'a de 9 fl. pe luna; daca 2 eleve impreuna iau instructiune in aceeași óra, taxa se computa la 2 óre pe septemana cu 6 fl. de eleva; sau

b) daca o eleva voesce se iea órele singura, se computa la 2 óre pe septemana tax'a de 6 fl. pe luna; daca se intrunesc 2 eleve in aceeași óra, tax'a se computa la 2 óre pe septemana cu 5 fl. pe luna de eleva.

Pentru instructiunea in limb'a franceza, câte 2 óre pe septemana se computa pe luna câte 1 fl. de eleva.

Tóte taxele se platesc directiunii scolare, care remuneréza pe instructori.

Elevele din internatu, afara de scóla, au in fie-care di anumite óre de conversatiune in limb'a franceza, maghiara si germana. Pe langa aceea ele se prepara si-'si invatia lectiunile sub conducerea si cu ajutoriulu directórei si a guvernantelor.

Elevele, cari vor se fie primite in internatu, mai au se aduca cu sine: o saltea, unu covorasu la patu, 2 perini, 4 fetie de perine, o plapoma sau tiolu de coperitu, 4 ciarsiafuri, (lintioluri, lepedee), 6 stergare, 6 servete, apoi: perie de dinti, sapun si 2 pepteni, cari tóte remánu proprietatea elevei. Afara de aceste schimburile de trupu sau albiturile, câte 1/2 duzina din fie-care, ciorapi colorati vënet inchisu si batiste (marami) câte 1 duzina si incaltiamintea trebuincioasa. Cât pentru toalete noue, parintii si tutorii sunt consiliati a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obtinè o uniformitate in imbracaminte pentru tóte internele, acele toalete cu pretiuri moderate, se pot face aici prin inrigirea directiunii internatului. Strinsu de uniforma se tien o haina, doue siurtie, in forma unei haine, o palaria de iërna si un'a de vara, cari neconditionat au se se faca aici si cari preste tot vor costa cam 20—22 fl. v. a.

*) Pentru ajutorarea parintiloru mai lipsiti de mijlóce, cari sunt hotariti a-si dá ficele in internat, institutul de creditu si de economia „Albina,“ a creat 10, si dlu Dr. A. M a n i u, notar public reg. in Oravitia 4 stipendii de câte 50 fl. pentru cari comitetulu Asociatiunii va publica concursu cu terminulu de 1-a August st. n.

Doritorii de a avè „Statutul de organizare“ precum si „Regulamentul internu“ alu scólei si „Regulamentul pentru cursulu cemplementaru“ le pot primí dela directiune pentru câte 20 cr unulu. Tot dela directiune se póte primí pentru 1 fl. si „Monografi'a“ scólei, in care pe lânga istoriculu institutului, se afla descriu edificiu scólei si alu internatului in tóte amenuntele lui.

Sibiiu, in 15 Iuniu n. 1892.

Directiunea

scólei civile de fete cu internat.

Dr. I. Crisianu.

Importanti'a istoriei pedagogiei.

(Memoriei neuitatului meu profesor Dr. Lazaru Petrovici.)

(Continuare.)

Dintre filosofii spirituali, mai celebri au fost :

1. Socrate

Nascut in Atena la 469 n. Chr, elu a fost fiulu sculptorului Sofronisc si a mósiei Phenarete.

Dênsulu s'a rescolat in contra nemoraliloru Sofisti, pentru-ce s'a si numit cu dreptulu „profetulu umanitatii.“ Elu este cu unu cuvêntu intemeietoriulu „religiunei umanitarie,“ caci elu n'a luat de basa principiile Dumnediesci, ci consciinti'a -- adeca vocea interna.

Elu nu a avut scóla stabila, ci stringea pe lânga sine tinerimea — carea din tienuturile cele mai departate venia se asculte invêtiaturile sale, carora le dicea amici in locu de elevi, cu ei mergea pretutindenea enarandu-le, — chiar si prin casele maestriloru, cari i-lu ascultau cu vie atentiune.

Elu s'a bucurat de o deosebita iubire din partea eleviloru sei. Spre a aretá adênc'a impresiune ce o facea cu o deosebita iubire din partea eleviloru sei: Spre a aretá adênc'a impresiune ce o facea vorbirea s'a in inimile eleviloru, las aci cuvintele elevului seu Alcibiade; éta ce dice elu: „Socrate prin vorbirea sa farmeca pe toti, intru atât me patrunde, încât 'mi vine a crede: ca nu merit a trai déca reman si mai departe precum am fost, caci ochii mei se scalda in lacrimi.

„De aceia si fug de elu, ca si de cantecele ferme-cátore ale sireneloru. Imi astup urechile, ca nu cumva se me atraga la sine cu totul, si se imbetranescu nevenita vreme“

Multe a avut se indure Socrate dela inimicii sei, pentru unii elevi reuitaciosi; dar in specialu pentru reuitaciosulu Alcibiade.

Mai apoi s'au rescolat in contra lui Socrate trei barbati, pictorulu Melitos, aratorulu Sycon si pelarulu Anythos, cari ilu acusara in adunarea poporului a fi atheistu. Acestoru caractere deplorabile li-a succes a iritá poporulu, cu atât mai vertos, caci Melitos avea unu pruncu in scól'a lui Socrate, care venind acasa, ii enará ceea ce invetiá in scóla; acesta inse nesciind respunde, a latit faim'a cà Socrate propaga invetiaturi atheiste si contrarie legii. Urmarea a fost, cà Socrate a fost con-

damnat la mórte, el inse era veselu si ridea dicênd: „Pre mine m'au condamnat Atenienii la mórte, pre densii ii va judeca inse natur'a.“

Astmodu, sub cuvêntu, ca Socrate 'si ride numai de ei, ilu condamnara la mórte cu 319 voturi.

Când a sosit ultimulu momêntu, toti plangeau si se rogau de elu a-'l scapa ori a primi credinti'a inimiciloru, sure a-fi eliberat; elu inse le refusâ dicêndu-le: „Nu plangeti amicilor! caci eu merg in alta patrie, acolo ne vom intelni déca veti fi si voi drepti,“ si zimbind a luat pocalulu cu veninu 'si l'a beut.

Socrate a sustiênut principiulu, ca sciinti'a si virtutea sunt nedespartite, prin ce a creat cultur'a morala, séu moral'a basata pe sciintia. Elu sustienea, ca celu ce posede sciintia, este si moralu si celu ce este moralu, posede si sciintia.

Spre atingerea acestori scopuri, elu pretindea, cà mai nainte fie-care se-se cunósca pe sine insusi. „Cunosce-te pe tine insuti, si prin tine omenirea, caci fara de acést'a cunoscintia tóta sciinti'a ta este mórta.“ Dênsulu concluda: cunoscêndu-ne insine, ne vom convinge cà nu scim nimicu; si convingêndu-ne ca nu scim nimicu, ajungem la alu treilea principiu, adeca se ne nisuiam a sci. In modulu acest'a numai ne vom apropia de adeverat'a iubire morala, carea densulu o numesce „Eros.“

Elu este intemeietoriulu unei nóue forme de invetiamentu, numita „Form'a socratica,“ a carei scopu este: ca prin proprie meditatie se aflam adeverulu.

Form'a socratica are doue parti:

1. „Form'a negativa,“ a carei scopu erá, cà elevulu se se convinga insusi despre parerile sale gresite, asupra unui obiectu; la ce ajungea Socrate, prin diferite întrebări.

2. „Forma positiva,“ a carei scopu erá, ca dupa ce elevulu s'a convins despre parerile sale gresite, prin întrebări continue nisuiá Socrate, ca insusi elevulu se afle adeverulu. Este necontestabil'a importanti'a formei Socratice, caci prin ea se desvólta judecat'a si propria activitate in elevu.

(Va urmá.)

Iuliu Vu'ia,
invetiatoriu.

D I V E R S E.

* *Episcopia româna in Macedonia.* Biserica româna-ortodoxa din Macedonia imbraca pe di ce merge unu caracteru nationalu tot mai pronuntiat. De când cu introducerea limbei materne române in biserica si scóla, fratii nostri din Peninsul'a-Bulcanica fac progrese insemnate pe terenulu culturai nationale, dér au in acelasi tîmpu se intîmpine mari greutati in lupt'a pentru existenti'a-nationala din partea Panelenismului, ai carui reprezentanti, si cu deosebire clerulu grecescu, le pun pedeci si intrubiuntieza tóte mijlócele posibile pentru a zadarnici oper'a de renascere nationala ce s'a pornit printre Români din Macedonia, Epir si Tessalia. Prin introducerea limbei române in biserica si prin ridicarea scóleloru

nationale românesci, lupt'a dintre elementulu român u si grecu a devenitu de unu deceniu încóce atât de acuta, încâtu a trebuit in neumerate rânduri se intervina guvernulu turcescu, cá se aplanaze divergentiele, se resolve procesele si se restabilésca ordinea. Aceste lucruri inse se sevêrsiescu aprópe absolutu in defavorulu Greciloru, cari mai vêtos in timpulu din urma, au perdutu multu din influenti'a si din increderea ce o aveau la guvernulu turcescu.

Cunoscuta ne este adeca lovitur'a neasteptata ce a indurat Pahlenismulu in érn'a anului 1890—91, când acordându-se in potriva vointiei Patriarchului din Constantinopolu, 3 episcopate Bulgariloru, — Patriarchulu, care nu voia se le recunósca a dat ordinu se se inchida tóte bisericile din Imperiu, crediénd cá prin acésta mesura poporulu crestinu avea se se rescóle in potriva Portii. Poporulu inse a intieles lucrulu si in locu de a face o misicare in contra guvernului, cei mai multi, si cu deosebire Români, au protestat in contra mesurii necorecte a Patriarchului, si au cerut redeschiderea bisericeloru incuiate. Cu redeschiderea usiloru bisericesci inse, Români strinsi in rânduri au tiênut se redeschida mai vêtos din acestu incidentu usile Sionului românescu.

In urm'a acestora, Români au gasit cu cale a trimite unu delegatu la Constantinopolu, care se cêra si se obtiêna dreptulu de a ceti românesce neconturbati in biseric. Acésta cerere justa si bine fondata a fost primita, si Sultanulu a acordatu Româniloru acestu dreptu. De atunci mai in tóte comunele unde exista scóle nationale românesci si in biseric si s'a introdus limb'a romanésca. Dêr cá sê se obtiêna deplina libertate pentru introducerea limbii romanesci in cultulu bisericesc, Români au pornit in timpulu din urma o misicare insufletita pentru instituirea si inactivarea unui episcopatu român. Dupa informatiunile sosite dilele acestea din Macedonia, Români lucrêza neobosit in acest scopu, si au trimis deja la Sultanu o deputatiune, care a sositu si petrece de câteva dile la Constantinopolu. Nu ne indoim, ca deputatiunea va obtinè rezultatele dorite si cá Sultanulu va satisface si acésta cerere drépta si legala a fratiloru nostri din Peninsul'a Balcanica. Dumnedieu le ajute!

* **Serbare bisericésca.** Eparchia Husiloru (România) si-a serbat cu o solemnitate deosebita a 300 a aniversare a infintiarii sale in diu'a santiloru apostoli Petru si Pavelu, care di este tot'odata si hramulu catedralei episcopesci.

* **Statistica scolara.** Din „Raportulu III. alu scóleloru confesionale gr. or. române din Arad, pe anulu scolaru 1891/2, edat de corpulu invetiatorescu“ aflam, ca la cele patru scóle române din Arad-centru, Arad-Perneava (doue), si Arad-Sieg'a (tóte de baeti si fetitie cu 6 clase), au fost in totalu inscriși 440, dintre cari 378 au frecventat scól'a pana la finea anului.

* **Comunitatea de avere** a fostilor granitieri batieni si-a tienut adunarea generala in 3/15 Iuliu la Caransebesiu sub conducerea vicepresiedintelui Ilie Curescu. D-nulu avocatulu Titu Hatieg din Lugosiu a facut propu-

nera, ca se se puna la dispositi'a comitetului deocamdata sum'a de 10,000 fl. pentru ridicarea industriei de lemnaritu, ceea ce s'a si primit. Apoi noulu comitetu s'a compus astfel: Ilie Curescu presiedinte, capitanulu in pensiune Iova Popovicu vicepresiedinte, ca membri ordinari ai comitetului: Mihailu Popovicu protopresviteru in Orsiova, Patriciu Dragalina si Iancu Pirtea; ca suplenti, Iuliu Must'a, Iancu Moater, Lujanovici si Novacovici.

* **Carte de rugaciune.** Comitétulu societati pentru cultur'a si literatur'a româna din Bucovina a compus o „Carte de rugaciune, a carei lipsa era de mult simtita la noi. Cartea fû aprobata de Consistoriulu archidiecesanu ort. român din Cernautiu si e pusa dejá sub tipariu, din care vor esì 6000 de esemplare.

* **Necrologu.** Grigoriu Mladinu, parochu rom. gr. or. in Curticiu, inpreuna cu iubiti si fi: Aureliu, Grigoriu si Aurora, anuncia mórtea sotiei sale, respective iubitei mame: Etelc'a Mladinu nasc. Suci, intempata sér'a la 1/2 pe 7 din 14/26 Iulie a. c. in etate de 33 ani si a-i casatoriei sale in spre 7 ani. Inmorméntarea defunctei s'a indeplinit in 16 28 Iulie d. m. la 1 óra. — Fie-i tierin'a usióra!

† **Grigore Manolescu** distinsulu artistu dela Teatrulu Nationalu din Bucuresci, a reposat la Paris in 14 Iulie n. c. in etate de 40 de ani. Prin mórtea lui Manolescu scen'a româna perde pe unulu dintre cei mai de frunte artisti, pe unulu din cei mai aprigi campioni ai Teatrului Nationalu. Inmorméntarea se va sevêrsi la Bucuresci pe spelele statului.

* **Resbunarea unei regine.** Regin'a Olandei e abia de 8 ani, dêr e fórte cu minte si silitóre la invetiatura. De o vreme încóce inse ea trajá fórte reu cu guvernânt'a sa, o engleza fórte aspra. Mic'a regina s'a plâns adese-ori mamei sale de asprimea guvernantei, dêr „protestarile“ sale n'au fost luate in considerare. Intr'o di guvernânt'a spune miciei regine se faca hart'a Europei. Dêns'a se pune la mésa si peste o jumetate de ceasu da hart'a gata. Era splendid lucrata. Cu tóte acestea, guvernânt'a, când se uitâ cu de-ameruntulu la harta, lesinâ si cadiu josu la pamentu. Care a fost pricin'a? Lucru fórte simplu. Regin'a voind se-si resbune pe guvernânt'a sa engleza, desemna se Olanda forte mare, ér Anglia o facuse abia ca unu punctu in mijloculu marei. Intemplarea acést'a a ajuns la urechile reginei-mame, dêr acést'a a ris si a iertat pe mic'a resbunátóre.

* **Colera.** Din Bacu se scrie, cá coler'a continua a secerá vietile ómeniloru din guvernamentele sudice ale imperiului rusescu, si ia dimensiuni tot mai mari. Din 200000 de locutori ai orasiului Bacu, 60,000 au fugitu dinaintea ingrozitóri epidemii. Mai inricosiat graséza ea in departamentulu turcescu (Caucasu), care este unulu dintre cei mai murdari. Turcii se lasa prada, epidemiei cu unu fatalismu necualificabilu. Raru casulu, când vr'unulu apeléza la ajutorulu medicalu. Dintre inbolnaviti, 75 procente sunt cu sfêrsit mortalu. Tóte mesurile profilactice sunt zadarnice, si se crede, cá epidemia nu va putè fi sufocata, pana nu va incetá ea de sine. Tóte statele au luat mesuri energice in contra ei, si astfelu se spera, cá ea nu va intrâ in launtrulu Europei.

* Contribuiri pentru alumneulu romanu din Timisiór'a. Pentru alumneulu romanu a incursu pana astadi la subscrisulu cassariu urmatórele contribuiri: (Continuare.) — Todor Opra Hodos 30 cr, Pavel Pelicú Ianova 20 cr, Iosif Danciu Timisiór'a 50 cr, Tanasie Meici Feni 50 cr, George Petcu Toger 30 cr, Nicolae Chini Banlac 30 cr, Alexandru Chiu Banlac 20 cr, Pótl Adam Chisioda 50 cr, Emeric Chiu Banlac 20 cr, Nica Giuconi Banlac 10 cr, Ion Cadariu Giulvez 30 cr, Ioan Darabantiu Seciani 1 fl, Árvay Marton Sinersig 50 cr, Vichentie Ulicean Mosnitia 50 cr, Nicolae Chiu Banlac 50 cr, Traila Carnicean Berini 30 cr, Iuliana Jebelean Giulvez 10 cr, Vasa Ostoia Giulvez 20 cr, Iosif Pepa Barateaz 30 cr, Gaitiu Pascota Ujlac 30 cr, Dimitrie Cimponeariu Ohabaforgaciu 30 cr, Nicolae Toger Ohabaforgaciu 20 cr, Petru Cojocari Giroda 30 cr, Petru Babutiu Blajova 30 cr, Andrei Vladica Banlac 30 cr, Nicolae Togeran Banlac 30 cr, Petru Siulti Banlac 20 cr, Nicolae Iebedia Banlac 50 cr, Demetriu Chiritia Bucovetiu 50 cr, Isac Vancea Mehala 50 cr, Dimitrie Pavlovici Cerna 50 cr, Moise Magiar Sirbova 30 cr, Pavel Rimpu M.-Szakos, 30 cr, Ioan Muntean Medves 10 cr, Tanasie Jurca M.-Szakos 20 cr, Dimitrie Subescu Belintiu 20 cr, Pavel Sêrbovan Petrovoselo 20 cr, George Dobosian Mehala 20 cr, Pavel Idvorean Iancahid 50 cr, Savu Cocora Uzdin 50 cr, Ilie Onciu Uzdin 50 cr, Marcell de Vlad Bpesta 80 cr, Dimitrie Raticu Ianova 80 cr, Trifu Chiu Banlac 10 cr, Nicolae Borobar Banlac 20 cr, Todor Malcoeci Banlac 50 cr, Georgiu Chiu Banlac 30 cr, Marcu Petrisiu Banlac 20 cr, Nicolae Fizesian Banlac 50 cr, Simeon Chitan Chisetu 30 cr, Dimitrie Lazar Chisetu 20 cr, Constantin Siuman Chisetu 30 cr, Trifu Bontila M.-Sacos 50 cr, Ion Secosian Dragsina 30 cr, Vasile Hegesi Tees 20 cr, Stefan Stoianov Dinias 30 cr, Petru Cartarescu Ianova 30 cr, Ion Bacsia Giulvez 30 cr, Constantin Tincu Gruini 50 cr, Ioan Rosiu Gruin 50 cr, Simion Popoviciu Jebeli 50 cr, Pau Chiu Banlac 30 cr, Ilie Periciu Banlac 30 cr, Nicolae Dugubrad Banlac 50 cr, Vichentie Voda Banlac 80 cr, Ilie Micsia M.-Szakos 30 cr, Toma Catina Utvin 10 cr, Vichentie Babescu Giroe 10 cr, George Pava Chisetu 20 cr, Dimitrie Plesiu Giroda 50 cr, Moise Popoviciu Partia 30 cr, Iosim Sacosian M.-Szakos 30 cr, Ioan Papasi Jebeli 30 cr, Ilie Jumanca Folia 20 cr, Carolina Mundaniol Mehala 30 cr, Constantin Draghiciu Chisetu 20 cr, Dimitrie Gerga Belintiu 50 cr, Stoianco Giurgiev Dinias 30 cr, Constantin Ursu Chisetu 20 cr, Stefan Babric Belintiu 30 cr, Dimitrie Sioldan Belintiu 30 cr, Ion Radu Ohabaforgaciu 30 cr, Ion Gruitia Uliuc 10 cr, Dimitrie Târdiu N.-Kosteu 50 cr, Petru Dobosian Beregesu 20 cr, Iosif Mustetiu Cebza 50 cr, Ion Matascu Hodos 20 cr, Nicolae Cadariu Sinersig 30 cr, Vichentie Miat Cuvesdi 30 cr, Vichentie Gruescu Cuvesdi 30 cr, Vasile Radivoi Cuvesdia 30 cr, Nicolae Butan Cuvesdia 30 cr, Ioan Heges Cuvesdia 30 cr, Teodor András Giulvez 1 fl 50 cr, Teodor Cota Berini 30 cr, Tanasie Moga Ficatar 50 cr, Milan Vasilevici Dinias 30 cr, Gaitiu Craeiun T.-Sacosi 50 cr.

(Va urmá.)

„Victoria“ institut de credit si economii societate pe actii in Arad.

Situatiune generala.

— la 30. Iuniu 1892. —

I. Depuneri spre fructificare.

Starea la 31 Decembre 1891 a fost	391118.99	
S'au depus dela 1/I.—30/VI. 1892	155227.58	
Total	546346.57	
S'a ridicat dela 1/I.—30/VI. 1892	87003.94	
Starea la 30 Iuniu 1892		459342.63
Crescere	68223.64	

II. Escompt.

Cambii in portofoliu la 31 Dec.		
1891 au fost	427038.93	
S'a escompt. dela 1/I.—30/VI. 1892	745640.63	
Total	1172679.56	
S'a achitat dela 1/I.—30/IV. 1892	676428.94	
Starea portofoliului la 30/VI. 1892		496250.62
Crescere	69211.69	

III. Credite hipotecari.

Starea la 31 Decembre 1891	61437.—	
S'a dat dela 1/I.—30/VI. 1892	23851.—	
Total	85288.—	
S'a restituit	4878.—	
Starea la 30 Iuniu 1892		80410.—
Crescere	18973.—	

IV. Imprumuturi pe efecte (Lombard).

Starea la 31. Dec. 1891	2215.—	
S'au dat dela 1/I.—30/VI. 1892	2835.—	
Total	5050.—	
S'au restituit	210.—	
Starea la 30/VI. 1892		4840.—
Crescere	2625.—	

V. Circulatiunea cassei.

Numerariu la 31. Dec. 1891	28479.18	
Au intrat dela 1/I.—30/VI. 1892	927437.28	
Total	955916.46	
Au esit	950941.46	
Cassa in numerariu		4975.—

Institutul primesce depuneri de bani spre fructificare incepând dela 50 cr. in sus.

Dupa tóte depunerile institutul solvesce contributiunea si da deponentilor 5% interese fara nici o reductiune. Depunerile se pot face si prin posta.

Acórda si da pe langa interese favorabile:

credite personali pe langa cambiu.

credite cambiali cu acoperire hipotecara,

credite hipotecari, si imprumuturi pe efecte publice (Lombard).

Institutulu face tóte operatiunile pe langa modalitatile si sub conditiunile cele mai favorabile si mai usióre. Informatiuni detaliate se dau de a dreptul la institut, sau la cerere si in scris.

Directiunea.

Concursu.

Pentru indeplinirea definitiva a statiunei de invetiatoare la scól'a de fete din **Toracul-mic**, protopresb. B.-Comlosiu, pe bas'a decisului sinodului parochialu ddo 1|13 Septemvre 1891, precum si pentru indeplinirea statiunei de invetiatoriu din nou infiintata, la care in urma concursului publicatu in fói'a „Bis. si Scóla“ Nr. 21 a. c. nu s'au ivit reflectanti, prin aceasta se escrie concursu cu terminu de **30 de zile dela prima publicare**.

Emolumintele statiunei de invetiatóre sunt: 210 fl. v. a. in bani gat'a din cultus; 30 chible de grâu in natura, 7 stângeni de paie pentru incalditu si cuartiru liberu in localul scólei.

Emolumintele statiunei invetiatoresci se potu vedè in Nr. 21. alu acestèi foi din anulu curentu.

Doritorii de a recurge sunt poffiti in terminulu sus indicatu a-si trimitè petitiunile la adres'a P. On. D. protopresbiteru Paulu Miulescu in Nagy-Komlos, instruite conform legii si provèdiute si cu unu atestatu de moralitate, avend a-se presenta pana la alegere si in persóna in vre'una din Dumineci séu serbatori.

Toraculu-mic, 12|24 Iulie 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiteru.

—□—

Se escrie concursu pentru unu stipendiu de 120 fl., din fundatiunea „Faur“, cu terminu pana la **5. Augustu st. v. an. cur.**

Recurentii au se produca:

- estrasu de botezu ca sunt Români gr. or.
  - atestatu dela antisti'a comunala, vidimat de paroculu locului, despre starea economica.
  - testimoniulu din anulu scolaru trecut.
- Rudeniile fundatorului au preferintia.

Recursele astfelu instruate sè se adreseze la Veneratul nostru Consistoriu din Oradea-mare.

Aradu, in 7|19. Iuliu 1892.

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului.

—□—

Pentru ocuparea postulu de invetiatóre la scól'a româna confesionala de fete din **Fabriculu Timisiorii**, se deschide concursu, cu terminulu de recurgere pâna la **31 Iuliu st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 340 fl. — 12 metri lemne de arsu, din care are se se incaldiésca si scól'a, 10 fl. pausialu de scrisu, 10 fl. pentru conferintiele invetiatoresci, si cuartiru liberu: un'a chili'a si culina.

Dorítórele de a ocupa acestu postu, au a documenta: ca sunt române, de relig. gr. or. 2) au a produce testimoniulu din preparandia, 3) testimoniulu de calificatiune, 4) testimoniulu de moralitate, 5) testimoniulu de lucrulu de mana, si a 6) testimoniulu despre timpulu de servitiu de pâna aci.

Terminulu de alegere este **9|21 Augustu a. c.** Timisior'a, din siedinti'a comitetului din 30 Iuniu 1892.

P. Rotariu, m. p.
presied. com. par'

Traianu Lungu, m. p.
notar. com. par.

In contielegere cu mine: IOANU DAMSI'A m. p. inspectoru scolaru.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca din **Munariu**, cottulu Timisiu, inspectoratulu Vinga, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a **9|21 August a. c.**

Aspirantii la acestu postu, au a-si trimitè recursurile adresate catra comitetulu parochialu M. O. Domnu Archipu Munteanu insp. de scóle cercualu in Monastirea Hodosi-Bodrogu u. p. Zádorlak, (Temesmegye) instruite cu documintele: Testimoniulu de calificatiune si din limb'a magiara si atestat despre purtarea morala avuta pana acuma, in fine intr'o domineca sau serbatóre a-se presentá in s. biserica din Secusigiu, spre a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Emolumintele sunt: 1) in bani numerari 150 fl. 2) in naturale grâu 10 Hl., cucuruz, 8 Hl. 75 litre. 3) lemne tari 4 orgii (cari se solvesc in bani cu 40 fl.) ér pentru incaldirea scólei se ingrijesce comun'a. 4) paméntu aratoru 1/2 iugeru, 5) Pentru conferintie 12 fl, 6) Pentru scripturistica 6 fl, 7) Dela inormémentari 40 cr, 8) Cuartiru 2 chilii, culina, stalogu, si cotetiu.

Munariu, 13 Iuniu, 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ARCHIPU MUNTEANU, m. p. inspectoru de scóle.

—□—

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela scól'a gr. ort. romana clas'a I. din **Chinezu**, comitat. Timisiu, inspectoratulu Vinga, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a **2|14 August a. c.**

Emolumintele sunt: 1) 171 fl, 96 cr, bani gat'a, 2) 50 metri de grâu curatu, 3) 1 1/2 iugeru paméntu aratoriu, 4) gradina intra- si estravilana, 5) 3 orgii lemne tari, 6) 5 orgii paie din care are a-se incaldi si scól'a, 7) 5 fl, pentru scripturistica, 8) La conferintia 1 fl 50 cr, pe tota diu'a, si trasura gratuita, 9) Cuartiru liberu cu 2 incaperi, culina, camara si separat grajdu pentru vite.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a produce 1. Testimoniulu de calificatiune si din limba magiara. 2. Atestatu despre conduita de pana acuma politica si morala. Recursurile adresate catra comitetulu parochialu se se trimite pana inclusive 28. August, vech. M. O. Domnu Archipu Munteanu inspectoru de scóle, in Monastirea Hodosiu-Bodrogu, p. u. Zádorlak, (Temesmegye).

Competentii vor avè a-se presentá nesmintit in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biserica din locu, spre a-si aratá desteritatea in cantari si tipicu; cei capabili a conduce corulu vocalu, vor fi preferiti.

Chinezu, 4|16 Iuniu, 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ARCHIPU MUNTEANU, m. p. inspectoru de scóle.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela scól'a gr. or. din comun'a **Saldobagiu**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a **16|28 Augustu 1892.**

Emolumintele sunt: 1) Dela 51 prunci deobligati la scola à 1 fl., 51 fl. 2) Dela 12 prunci deobligati la scóla de repetitie à 50 cr., 6 fl. éra dela 40 numere de câte à 50 cr., 20 fl. 3) Dela 80 numere de case, câte o mesura bucate, 100 fl. 4) Pamentu aratoriu si livada 16 iugeru pretiuitu in 128 fl. 5) Lemne de focu pentru invetiatoriu 3 orgii, 15 fl. 6) Pentru conferintiele invetiatoresci si scripturistica 11 fl. 7) Venitele cantoralu 28 fl. 50 cr. 8) Cortelu cu gradina de legumi pretuita in 30 fl. de tot 389 fl. 50 cr.

Recurentii suntu avisati a-si asterne recursele lorú ajustate dupa prescisele Stat. org. si adresate comitetului parochialu din Saldobagiu la subscrisulu in Oradea-mare pana in 12 24 Augustu a. c. — avendu pana la alegere a-se presenta in biserica din comuna amintita, spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOMA PACAL'A**, m. p. protopopu si insp. scol.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela scol'a gr. or. rom. din comun'a **Tarianu**, inspectoratulu Oradii-mari se escrie concursu, cu terminu de alegere pe **23. Augustu st. v. 1892.**

Emolumintele suntu: 1. Cortelu cu gradina de legumi. 2. In bani numerari 75 fl. 3. Dela 88 numere de casa, câte 1 mesura bucate à 1 fl. 25 cr., 110 fl. 4. Pamentu aratoriu 4¹/₁ jugere à 20 fl. jugerulu, 90 fl. 5. Venitele cantorali 30 fl. Dotatiunea — afara de cortelu si gradina — face 305 fl.

Recursele ajustate conform presciseloru Stat. org. si adresate comitetului parochialu din Tarianu, se se trimita subscrisului in Oradea-mare pana in 18|30 Augustu a. c. avendu recurentii pana la alegere se se presenteze in biserica din comun'a amintita, spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p. protopopu si insp. scol.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela scola gr. or. din comun'a **Varvizu**, inspectoratulu Oradii-mari, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **18|30 Augustu 1892.**

Emolumintele sunt: 1. Cuartiru liberu cu gradina de legumi 20 fl. 2. Dela 72 numere de case à 1 fl., 72 fl. 3. Dela 72 numere de case câte un'a mesura bucate pretiuitu in 90 fl. 4. Dela 47 baeti deobligati la scóla de tote dilele, si cea de repetitiune à 50 cr. 23 fl. 50 cr. 5. 3 jugere pamentu aratoriu si 5 jugere pasiune 25 fl. 6. Dile de lucru cu plugulu 20 per 1 fl. 20 cr., ér cu manile 52 per 20 cr. 37 fl. 60 cr. 7. 3 orgii de lemne 15 fl. 8. Venitulu cantoralu 25 fl. de totu 308 fl. 10 cr.

Recursele ajustate conformu stat. org. si adresate comitetului parochialu din Varvizu suntu a-se trimite subsemnatului in Oradea-mare pana 14|26 Augustu, éra recurentii au a-se presenta pana la alegere in sant'a biserica din pomenit'a comuna, spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p. protopopu si insp. scol.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela scóla gr. or. din comuna **Voivozi**, inspectoratulu Oradii-mari se escrie concursu cu terminu de alegere pe **19|31. Augustu 1892.**

Emolumintele suntu: 1. Cortilu liberu cu 4 jugere pamentu intravilanu aratoriu pretiuitu in 50 fl. 2. Dela 53 prunci deobligati la scóla de tote dilele câte 1 fl. 53 fl. 3. Dela 53 prunci deobligati la scóla câte un'a mesura de cucuruza sfarmatu 66 fl. 25 cr. 4. Dela 74 numere de case câte 25 cr. si câte ¹/₂ mesura cucuruza pretiuite in 64 fl. 75 cr. 5. Dela 20 prunci de repetitie câte 50 cr. 10 fl. 6. Dile de lucru cu plugulu 8 à 1 fl. 8 fl. 7.

Pentru conferintia si scripturistica 11 fl. 8. 3 orgii de lemne 15 fl. 9. Venitele cantorale 23 fl. 70 cr. de totu 301 fl. 70 cr.

Recursele ajustate conformu presciseloru Stat. org. si adresate comitetului parochialu din Voivozi, se se trimita subscrisului in Oradea-mare pana in 14|26 Augustu a. c. avendu recurentii pana la alegere se se presenteze in biserica din comun'a amintita, spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p. protopopu, si insp. scol.

—□—

Pentru deplinirea posturilor de invetiatori, la urmatoriele scole române gr. or. confesionale din inspectoratulu Oradii-mari, se escrie concursu; si anume:

1. **Dernisióra** cu terminu de alegere pe **20 Augustu vechiu 1892.** Emolumintele: In bani gata dela tota cas'a câte 60 cr. 57 fl; Dela 95 case câte o mesura de bucate 118 fl. 75 cr; 2 orgii de lemne 16 fl. 8 jugere aretoriu si pasiune 30 fl; dela fie care elevu câte 50 cr. 20 fl. Venitulu cantoralu 20 fl; Dile de lucru: cu plugulu 22 cu manile 73., 64 fl. 40 cr., de totu 326 fl. 15.

2. **Iteu** cu terminu de alegere pe **17 29 Augustu 1892** Emolumintele: Dela 82 numere de case câte 1 fl. 82 fl; dela fie care numeru câte o mesura de bucate 102 fl. 50 cr; pamentu aratoriu gradina si fanatiu 50 fl; 2 Orgii de lemne 16 fl; Venitele cantorale 15 fl; dile de lucru; cu plugulu 20, cu manile 55, 52 fl; Cortetulu pretiuitu in 5 fl. Suma 322 fl. si 50 cr.

3. **M. Lazuri** cu fili'a **P. Carandu** alegerea va fi in **29 Augustu st v. 1892.** Emolumintele suntu: I. Dela **M. Lazuri** in bani 131 fl., 6 cubule bucate 30 fl; fênu si fuioru dela fiecare casa 36 fl. 50 cr; 2 orgii de lemne 20 fl., venitulu cantoralu 8 fl.

II. Dela **P.-Carandu** in bani 42 fl; bucate 2¹/₂ cubule 12 fl. 50 cr., fuioru si fênu dela tota cas'a 10 fl. 80 cr., 1 orgie de lemne 10 fl. de totu 300 fl. 80 cr.

4. **Mierlau**, alegerea va fi in **29 Augustu st. v. a. c.** Emolumintele suntu: Dela 115 numere de case câte ¹/₂ mesura bucate, parte grâu, parte cucuruza, 73 fl. 53 50 cr., dela fiecare numeru de casa câte 1 fl. si 69 cr. 194 fl. 35 cr. dela totu numerulu 2 litre fasole, 13 fl. 80 cr., 1 iugeru pamentu 5 fl, stole cantorali 15 fl. de totu 301 fl. 65 cr.

5. **Suiugu**, alegerea va fi in **17|29. Augustu a. c.** Emoluminte sunt: 16 jugere pamentu aratoriu si livada si un'a canepiste 100 fl. grau si cucuruza 16 cubule 80 fl., dela 64 numere de case, câte 40 cr., si dela fiecare pruncu deobligatu la scóla câte 50 cr., 38 fl. 60 cr., dile de lucru: cu plugulu 8 cu manile 21, 26 fl. 50 cr., 3 orgii de lemne 15 fl., venitele cantorali 27 fl., cuartiru cu gradina 20 fl., de totu 307 fl. si 10 cr.

Recursele ajustate conformu presciseloru Stat. org. se se trimita subscrisului in Oradea-mare, pana in 14|26 Augustu a. c., avendu recurentii a-se presenta in vre-o dumineca, ori serbatóre in biserica locala, spre a-si arata desteritatea in cantu bisericesci si tipicu.

In contielegere cu respectivele comitete parochiale:

Tom'a Pacala, m. p.
protopopu insp. de scóle.

—□—